

ВЧЕНІ ПРО ПЕРПЕТУУМ-МОБІЛЕ

Старчак В.І, Фортус А. В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Стародавнє рабовласницьке суспільство не мало потреби у вічному двигуні. Рабська праця була дешевою і забезпечувала всі потреби тодішнього суспільства.

З появою феодалізму з'явився перший двигун – водяне колесо, яке рухалося під впливом течії річки. Водяне колесо наводило людину на думку про будівництво машини, яка б працювала вічно і без витрати енергії.

Перші «винахідники» вічних двигунів (або латиною – перпетуум мобіле) мали величезну кількість думок щодо використання магнітів, сили тяжіння та інерції, архімедової сили. Найдавніший опис вічного двигуна було зроблено в рукописі Петра Перегрінуса, що датується 1269 р. У другій частині її була глава: «Як побудувати вічний двигун?» На жаль, жоден вічний двигун не працював.

Тільки в XVII ст. Галілео Галілей писав: «Якщо тіло скотиться з гори і потім буде, використовуючи свою швидкість, підніматися на іншу гору, то воно не може піднятися вище за те положення, з якого скотилося, тобто не може піднятися на вищу гору».

Знаменитий голландський фізик Крістіан Гюйгенс вивів у 1673 р. теорему про складний маятник, використовуючи постулат: «Якщо якісь тіло силою своєї тяжкості починає рухатися, то центр тяжіння не може піднятися вище за те положення, де він знаходився на початку руху». Фактично це інтерпретація положення Галілея.

У 1678 р. знаменитий математик Лагір робив доповідь у Паризькій академії наук на тему про вічний двигун. Вже тоді він вказував, що такий двигун виготовити неможливо!

Більшість наукових установ не раз намагалися утримати винахідників від марних праць у пошуках вічного двигуна. Так було в 1775 р. французька академія наук постановила: «Надалі не розглядати проектів вічних двигунів». Проте проекти продовжували активно надходити, свідчивши про незнання винахідниками основних принципів механіки. З 1617 по 1903 рр. лише Британське патентне бюро отримало близько 600 проектів вічних двигунів.

У другій половині XIX ст. був остаточно встановлений і сформульований закон збереження енергії, за яким енергія не може виникнути з нічого або зникнути, вона може лише переходити з однієї форми в іншу, причому її загальна кількість залишається незмінною. Очевидно, що неможливість вічного двигуна є одним із формулювань цього закону природи.

І все ж, незважаючи на це, патентні бюро всіх країн і сьогодні одержують чималу кількість проектів перпетуум мобіле вже навіть після того, як було відкрито закон збереження енергії. Правда, за традицією, подібні проекти патентні бюро не розглядають, хоча і виділено три типу вічних двигунів.

Це зайвий раз доводить, що винахідництвом перпетуум-мобіле і сьогодні займаються люди, які не знають механіки і абсолютно необізнані в елементарних законах науки і техніки.